

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину помісну Українську
православну церкву!

Часопис Волинської єпархії
Православної церкви України

№ 2 (207), лютий 2022 р.

Поки дехто панікує перед імовірною ескалацією російського агресора, українські прикордонники не тільки незворушні у військовій стійкості, а ще й колядують. Зокрема, вони разом із капеланом протоієреєм Михайлом Хімчаком вітали з Різдом Христовим митрополита Луцького і Волинського Михаїла, канцлера протоієрея Миколу Цапа та інших співробітників Управління єпархії

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

20 лютого – неділя про блудного сина

Церква напередодні Великого посту пропонує для роздумів Ісусову притчу про блудного сина (Лк. 15:11–32).

Зміст її відомий кожному. Крилатою фразою стало «повернення блудного сина». Близькість цієї теми відчуває чи не кожна сім'я, де є кілька дітей, ба навіть один син чи дочка. Ще до проповіді Христа цю історію шанували серед ізраїльського народу. В християнстві ж вона набула ще глибшого змісту.

Притча про блудного сина є розвитком традиції біблійних оповідань про батька й синів. Перше з'являється на самому початку буття людства. Воно розповідає історію Адама та його двох синів – Каїна й Авеля. Старший син Каїн ображений, що Бог віддав перевагу Авелю, й убиває брата (Бут. 4:1–16). Євангельська притча про блудного сина містить подібний мотив. Старший син, трудящий і відданий, ображений

турботою батька про молодшого, гулятя, протиставляє її неналежній відзнаці його багаторічної праці.

Молодший син, забравши свою частку спадщини, подався у світи й промарнував статок. Аби якось вижити, найнявся свинопасом, навіть голодував, тоді й вирішив повернутися до тата. Було побоювання, чи приймуть його у батьківській хаті. Але найрідніша людина завжди здатна простити своє дитя. Батько-господар наказав улаштувати свято із ситними наїдками на честь повернення сина додому. Насправді – повернення сина до життєвих Божих істин.

Ця життєва дійсність зустрічається на побутовому рівні в багатьох родинах. Самостійні діти дають собі раду без батьківської опіки і навіть здатні на допомогу своїм рідним. Проте є винятки. Татові й мамі завжди болить серце за тих дітей, які розгубилися у своїх діях, помиляються, збиваються із вір-

ної дороги. Саме таким дітям йде особлива підтримка.

Благо, коли цю допомогу діти сприймають належно, а не як обов'язок родителів дбати про свою дорослу дитину. Зміна у світосприйманні дітей складної ситуації відбувається тільки як наслідок серйозного переосмислення власних помилок. Повернення до батьківського порога означає, звісно, не лише харчування з рідного столу, а сприйняття батьківських мудрих законів. Яка б дитина після життєвих поневірянь не повернулася під теплу покрівлю, їй завжди щиро раді.

Так само і наш Отець Небесний радий нас прийняти під Свою опіку після гріховних справ. А єдиною умовою є усвідомлення Божої істини і глибоке покаяння. Кожна наша усвідомлена сповідь і причастя – це повернення до рідного дому нашого Батька. Він завжди радий нас прийняти і влаштувати з цього приводу свято.

Віталій КЛИМЧУК

Наша газета – у Вашу скриньку чи на монітор

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – корисний засіб у духовному житті православного християнина. Щоб ця релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її в будь-якому поштовому відділенні області, починаючи з будь-якого місяця.

Індекс у каталозі обласної періодики – 91241.

Ця ж газета в електронному вигляді, архів її основних публікацій, радіопередач та інших аудіо-, відео- і текстових документів, церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslavivolyani.org.ua

ХРОНІКА

«Духовна абетка» – про Миколая, віру, свічки та кінець світу

Про питання, котрі найбільше цікавлять мирян, розповідав декан монастирів єпархії архимандрит Константин (Марченко) 20 грудня у черговій телепередачі на «12 каналі» (12kanal.com).

Є люди, про яких швидко забувають, а є такі, про яких ще довго пам'ятатимуть. З-поміж других – святий Миколай Чудотворець. Він гостро відчував біль, тривоги, нужду потребуючих і завжди поспішав їм на допомогу.

Щоб наслідувати великого Божого угодника, насамперед потрібно бути щирим, радить намісник чоловічого монастиря Святого Миколая Чудотворця, що в с. Жидичин. Шлях до пізнання Бога тривалий і можливий лише тоді, коли людина підходить до цього зі щирістю, чесно. У проку Давида написано: «Господи, Ти чиниш з милостивим милостиво, і з справедливим за справедливістю його, з чистим – за чистотою його, а з лукавим – за лукавством його» (Пс. 17:26–27).

Існують зовнішні прояви релігійності, зокрема, поставити свічку. А ще є життя у православ'ї – спілкування з Богом. «Ми починаємо свою молитву з вуст, потім маємо зафіксувати її в себе в розумі, а потім потихеньку пустити її собі в серце». Коли ж людина більшого значення надає зовнішнім проявам віри, але при цьому нещира, – це самообман.

Стосовно останніх днів: «Церква каже, що кінець світу настане. Тільки не в тому сенсі, що прилетить якась комета і нас розіб'є. Людство нищить саме себе. Ми зрікаємося віри, захоплюємося атеїзмом, примітивними плотськими нехорошими тенденціями. Ми самі себе підводимо до винищення. І якщо говорити про кінець світу, то треба говорити десь у цьому контексті. А який той кінець світу буде достеменно, точно? Поживемо – побачимо», – міркує намісник. «Треба жити, усміхатися, щось будувати, створювати... Тут я можу поради тільки навести лад у своїх взаєминах із Богом, тоді буде не так страшно». Втім, людина не повинна жити у страху.

Цей та всі інші випуски програми «Духовна абетка» – на сайті pravoslaviavolyni.org.ua, у розділі «Відео».

Архіпастир – про Різдво, священнослужителів та нові ідеї

Про те, що турбує мирян, розповідав митрополит Луцький і Волинський Михайл 22 грудня у цій же телепередачі.

Світ святкує Різдво 25 грудня. Але як би ми цей день не назвали: «католицьке», «православне» чи по-іншому, це – день народження Ісуса Христа. Для когось він настає 25 грудня, для когось – 7 січня. Люди святкують тоді, коли їм зручно, нікого не можна примушувати і потрібен час.

Про тих, хто переконали, що щастя в грошах, владика зазначив: загалом «щастя – це піднесений стан душі в певному проміжку часу». Людина щаслива тоді, коли перед нею не стоїть питання, чи має вона гроші. Суть у тому, що «усе мені дозволено, та не все корисне; все мені дозволено, та ніщо не повинне володіти мною» (1 Кор., 6:12). Чим більше їх маєш, тим більше від них не повинен залежати, бо це – «оренда»: у цьому світі нам насправді нічого не належить.

Керуючий єпархією розповідав, чим відрізняється ПЦУ від УПЦ (МП), про перехід громад на Волині. Зокрема, після надання Томосу близько ста тридцяти волинських парафій возз'єдналися з Православною церквою України.

Владика має ідеї щодо життя церкви та вірян на багато років вперед, складає плани поступового вирішення питань. Розповідав і про Почесного Патріарха Філарета, якого не забуває вітати.

На запитання, чи Православна церква є консервативною, архіпастир відмітив, що вона є непохитною у вірі та догматах і якогось модернізму стосовно цього в ній не може бути. Можуть дещо змінюватись обряди, іконопис, піснеспіви тощо. Взагалі, якщо хтось хоче щось змінити, повинен, насамперед, змінитися сам.

Чому дехто із панотців не відповідає

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

21 лютого – Феодора Стратилата

Цей святий заслужив повагу неабиякою хоробрістю в боях як воїн і глибоким переконанням у правдивості християнської віри – у боротьбі з язичництвом.

Феодор походив із міста Евхайт (у Малій Азії, нині Туреччина). Він був наділений багатьма даруваннями і прекрасною зовнішністю. Хоробрість його стала відома багатьом. За відвагу був призначений воєначальником (стратилатом) у місті Гераклея, де ніс ніби подвійний послух: поєднував своє відповідальне військово служіння з апостольською проповіддю Євангелія серед підлеглих язичників. Його гаряча переконаність, підкріплена особистим прикладом, відвертала багатьох від згубної омани. Трохи не вся Гераклея вже охрестилась.

У цей час імператор Ліциній (308–324) почав жорстоке гоніння на християн. Бажаючи знищити нашу віру, він переслідував освічених послідовників Ісуса, в яких безбездіставно вбачав загрозу для вмираючого поганства.

своєму санові? Владика зазначив, що до храму йдуть грішники, які мають вийти з нього святыми. Тож ми йдемо до нього, щоб позбутися гріха. Інколи, опускаючись, щоб підняти грішника, душпастир опускається й сам. Не всі можуть піднятися і не всіх можна підняти. Тому священник у деяких моментах, бува, не відповідає статусу, який узяв на себе. У тому сила молитви і єдності церкви, що вона допомагає і вірянам – із грішників стати святыми, і духовенству – бути справжніми пастирями й поведирями. А про дорогі автомобілі окремих отців архієрей зазначив: «Хто вважає священника вкрай заможним, нехай направляє своїх дітей у Волинську православну богословську академію на навчання».

У церковних крамницях ціни, переважно, визначаються громадою, каже керуючий єпархією. Утримання храму потребує певних затрат, і за комфортні умови також потрібно платити. Але якщо в якоїсь людини зараз немає коштів, священник повинен її прохання виконати безкоштовно.

Лавришівське та Реймське Євангелія – у бібліотеці ВПБА

Стараннями директора видавництва «Горобець» Ганни Горобець у книгозбірні Волинської православної богословської академії з'явилися нові факсимільні видання.

Як повідомив 23 грудня сайт Vpba.org, захід відбувся в рамках проекту «Повертаємо в Україну культурну спадщину». Фонди бібліотеки поповнено копіями цінних книг: Лавришівського Євангелія XIV ст. та Реймського XI–XIV ст.

Ректор протоієрей Володимир Вакін від імені викладачів та студентів подякував керівнику видавництва за подарунок.

Лавришівське Євангеліє-апракос (різновид Євангелія, в якому тексти розміщено в календарному порядку за церковними читаннями) є найдавнішою з кирилических рукописних пам'яток Великого князівства Литовського другої половини XIV ст. Ментальними, культурними, мовними й писемними традиціями книга безпосередньо пов'язана із волинсько-галицькою традицією, за якою відбувалося становлення литовсько-руської книжної та ділової писемності.

Реймське Євангеліє – новітнє наукове видання факсимільного типу унікального кирилично-глаголического рукопису, що отримало

В їх числі опинився і Феодор. Але святий сам запросив Ліцинія до Гераклеї, пообіцявши, що тут принесуть жертву богам. Для пишної церемонії він зібрав у своєму домі всі золоті та срібні статуї богів, які були в місті.

Ліциній повірив словам святого. Проте його очікування не справдилися: заволодівши зображеннями язичницьких божеств, святий Феодор розбив їх на шматки і роздав жебракам. Так він осоромив суєтну віру і буквально на обломках язичництва затвердив закони християнського милосердя.

Угодник був схоплений і підданий тортурам. Коли йшов на страту, люди, які торкалися його риз і тіла, миттєво зцілювалися від хвороб і звільнялися від бісів. За наказом імператора святий був усічений мечем. Перед смертю сказав своєму рабові Уару: «Не лінуйся записати день кончини моєї, а тіло моє поклади в Евхайті». Цими словами він просив щорічного поминання. Потім, сказавши «амінь», схилив голову під меч. Це сталося 21 лютого 319 року.

Віталій КЛИМЧУК

назву за місцем сучасного зберігання (м. Реймс у Франції). Можливо, пов'язане із київським скрипторієм та, ймовірно, з бібліотекою великого київського князя Ярослава Мудрого.

Користуватися надбаннями книгозбірні ВПБА можуть не лише викладачі та студенти, але й усі бажаючі, попередньо записавшись.

Ушанували Спиридона Тримифунтського і згадали про Різдво

25 грудня, в день цього угодника Божого, митрополит Луцький і Волинський Михайл очолив літургію в кафедральному соборі Святої Трійці.

Після служби владика привітав тих, котрі святкують Різдво Христове 25 грудня. Багато християн відзначають Різдво за новоюліанським та григоріанським календарями. Архієрей висловив надію, що прийде час, коли всі віруючі в Спасителя розділятимуть різдвяну радість одного дня.

Потім у храмі лунали колядки архієрейського хору «Оранта», священнослужителів і парафіян.

Про життя святого Спиридона (III–IV ст.) відомо мало. Проте знаємо, що він був пастухом, мав дружину та дітей. Усі свої прибутки віддавав на потреби ближніх. За це Господь наділив його даром зцілення: він уздоровляв невиліковно хворих та виганяв бісів. Після смерті дружини його висвятили на єпископа міста Тримифунт (нині Третьєтуса, острів Кіпр). У цьому сані угодник не змінив свого способу життя, поєднавши архієрейське служіння з ділами милосердя. Після смерті знайдено його нетлінні мощі, які з 1453 року й по сьогодні зберігаються на острові Корфу у храмі, названому на його честь.

Архієрей: народжуйте у своєму серці любов

Митрополит Михайл побажав усім змінитися духовно у різдвяну пору.

Під час проповіді на завершення Божественної літургії у кафедральному Троїцькому соборі 26 грудня, в неділю 27-му після П'ятдесятниці, святих праотців, владика наголосив: у різдвяний період ми повинні пробачити всім і наповнити серце любов'ю, аби провести ці дні у сімейному колі, з близькими і рідними. Християнин не має бути тільки споживачем, тому слід народжувати у своєму серці любов, аби ділитися нею з ближніми.

Фільм про діячку, яка відродила дзвонарське мистецтво

Документальну кінострічку про Галину Марчук презентували в мистецькому салоні «Артист» у Луцьку 26 грудня.

У фільмі «Від автогаража до науковця, через кінобудку» йдеться про те, як вона, ініціатор фестивалю дзвонів мистецтва «Благовіст Волині», пройшла свій шлях дзвонарки. Як розповіла пані Галина, за «советів» дзвонити по церквах було заборонено. Вперше почула дзвони у 1980-х роках, коли прийшла працювати науковим співробітником у Державний історико-культурний заповідник Луцька.

Проте невдовзі сама опанувала цей інструмент і 1989 року вперше він залунав на відновленій дзвіниці в луцькому соборі Святої Трійці. «12 година ночі, Пасха, я піднялась на дзвіницю, і отець дав благословення, і я почала дзвонити. Звичайно, для людей був шок. Попадали на коліна, взмолились. Я не могла до тям дійти, бо то перший раз я так привселюдно на людях дзвонила».

Зйомки кінострічки тривали близько року на різних локаціях, зокрема, в Жидичинському Свято-Миколаївському монастирі.

Автор ідеї фільму Руслана Мельник, режисер Лариса Петлій. Картину створено за підтримки департаменту культури Луцької міської ради, Обласного науково-методичного центру культури Волині. Творчі кінострічки виклали її у відеохостингу «Ютуб».

У Луцьку вшанували померлих «афганців»

Віцеканцлер та старший капелан єпархії протоієрей Олександр Безкорований відслужив панахиду по загиблих воїнах.

Богослужіння відбулося 27 грудня в соборі Святої Трійці на прохання обласної організації Української спілки ветеранів Афганістану та з благословіння митрополита Михайла.

У слові душпастир зазначив, що з часом рани загоюються, звичайно, проте шрами від них залишаються. Тож хоча війна в Афганістані давно закінчилася, ми все одно пам'ятаємо тих, хто залишив там своє життя, і молимося за упокоєння їхніх душ.

Також о. Олександр звернув увагу, що сьогодні вже нема серед нас не лише багатьох тих, хто брав участь у тій війні, а й їхніх близьких та рідних, які могли б звершити поминання. Тому цей обов'язок виконують побратими загиблих бійців.

25 грудня 1979 р. керівництво СРСР ввело свої війська, у складі яких були й українці, на територію Афганістану, цим розпочавши майже десятилітню війну.

Наш архієрей на урочистостях у Житомирській єпархії

Митрополит Луцький і Волинський Михайл привітав архієпископа Житомирського і Поліського Володимира з 25-ю річницею священничої хіротонії. Про це йдеться на сторінці ювіляра у фейсбуці.

Божественну літургію в храмі Почаївської ікони Божої Матері селища Черняхів 29 грудня очолив владика Михайл у співслужінні з іншими ієрархами.

Високопреосвященний колядував у Львові

Наш митрополит та духовенство кафедрального собору Святої Трійці привітали львів'ян із Різдвом Христовим.

30 грудня з колядками й віншуваннями завітали до митрополитів Львівського Макарія та Львівського і Сокальського Димитрія, міського голови Андрія Садового, а також заступника голови ОДА Віталія Загайного.

Проповідь владика: традиції можуть бути різні, а віра – одна

Про святкування новоріччя говорив митрополит Михайл під час казання на завершення Божественної літургії 2 січня у Троїцькому соборі.

Шануючи традиції різних культур, ми часто забуваємо про власні, наголосив архієпископ. Адже у світському житті в нас часто переважають елементи іноземних традицій. Ми, не знаючи їх витоків, часто відтворюємо їх у своєму побуті.

ХРОНІКА

Продовження. Початок на с. 2

Тож архієрей нагадав, що в мирському бутті можемо дотримуватися будь-яких звичаїв, проте вони не повинні панувати над нашим духовним життям. «Віра у нас одна і Бог – один», – наголосив високопреосвященний.

Душпастир помолився в СІЗО

Голова пенітенціарної служби Управління єпархії протоієрей Андрій Мовчанюк провів молитовну зустріч із 38 в'язнями, що перебували у Луцькому слідчому ізоляторі.

В каплиці Великомучениці Анастасії Узорішительниці цього закладу панотець 5 січня звершив таїнства сповіді та причастя тих, хто тимчасово тут утримувався, відслужив молебень за їх здоров'я. У пастирському слові отець Андрій розповідав про цінності життя. Ісус Христос прийшов у цей світ заради нас, тож у яку би ситуацію не потрапила людина, Господь нагадає їй про спасіння.

Різдвяне богослужіння в соборі

У головній церкві Волині – луцькому кафедральному соборі Святої Трійці – 7 січня святкову літургію очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл.

Напередодні, у Навечір'я (Святвечір), під проводом владики традиційно відправили всенічну. З ним служили декан протоієрей Микола Нецькар та інше духовенство.

Службу Божу транслював суспільний мовник «UA: Волинь», коментатор – викладач Волинської православної богословської академії, кандидат філософських наук Ігор Сацук. Співав архієрейський хор «Оранта» (керівник – заслужений діяч мистецтв України Василь Мойсіюк). Різдвяне послання Митрополита Київського і всієї України Епіфанія виголосив голова інформаційно-видавничого центру єпархії протоієрей Віталій Собко.

У вітальному слові архієрей зазначив, що «ми зібралися великою українською родиною в цьому храмі попросити в Спасителя благословіння та подякувати Йому за прожитий рік, який був наповнений і радістю, і хвилюваннями». Велику надію в нинішньому році покладемо на Бога, на Його промисел і захист. «Якщо Бог за нас, то хто проти нас?» (Рим. 8:31). Владика переконаний, що ближчим часом закінчаться пандемія й інші випробування. Тільки треба в це повірити і з вірою в Бога попросити, бо «все, чого не попросите в молитві з вірою, одержите» (Мф. 21:22).

У собор завітали заступник голови облради Григорій Пустовіт, міський голова Ігор Поліщук, які на запрошення високопреосвященного звернулися до громади з вітанням.

На завершення богослужіння духовенство разом із вірянами співали колядки. А після вечірні відбувся концерт колядок у виконанні «Оранти».

Престольне свято в Заборолі – з владикою

8 січня, у день Собору Пресвятої Богородиці, митрополит Михаїл відвідав парафію в цьому селі Луцького районного деканату, очоливши Божественну літургію.

З ним молилися: декан Йоано-Богословського округу протоієрей Валерій Владика, настоятель протоієрей Віталій Антонок, інше духовенство благочиння. Благословенними грамотами архіпастир нагородив жертводавців та активних парафіан.

По закінченні відправи панотці під керівництвом архієрея виконали декілька колядок. Співали й разом із мирянами.

Під час хресного ходу духовенство відслужило заупокійну літію на могилі колишнього настоятеля священника Петра Ткача, що на території Божого дому.

З архівних матеріалів відомо: у Заборолі 1728 р. поруч із давнім цвинтарем було поставлено дерев'яну Соборо-Богородичну церкву із дзвіницею. У 1894 р. закладено ще й Свято-Миколаївську каплицю. В 1908-му замість дерев'яної церкви почали зводити цегляну, освячення якої відбулося в грудні 1912 р. У 1943-му вона згоріла із частиною села. Але парафіяни взялися за відновлення святині, що тривало тридцять літ. У 1949 р.

СВЯТІ

ВСЕЛЕНСЬКИЙ ПАТРІАРХ СТАНЕ І ВОЛИНСЬКИМ СВЯТИМ?

Синод Вселенського Патріархату призначив до лику Божих угодників Кирила (Лукаріса), який був Вселенським патріархом у XVII ст. і діяльність якого, зокрема, пов'язана з Волинню. Про це повідомляє сайт orthodoxtimes.com.

Константин Лукаріс народився в 1572 р. на острові Крит, був узятий на виховання своїм дядьком, Олександрійським Патріархом Мелетієм (Пігасом). Навчався у грецькій колегії Венеції і Падуанському університеті. Прийняв чернецтво з ім'ям Кирило, очолював монастир на острові Крит, потім був учителем грецької мови і ректором Острозької академії (у 1594–1600 рр. із перервами).

На Берестейському соборі 1596 р. представляв Олександрійського Патріарха як екзарх. Наступного року владика Мелетій, тимчасово керуючи Константинопольською церквою, оголосив руських єпископів, котрі прийняли унію, позбавленими влади, а до поставлення нових призначив Кирила одним із намісників вселенського престолу в Київській митрополії. Однак той був змушений рятуватися втечею. Після цього відвідав центри богословської думки Західної Європи.

Коли польський король Сигізмунд III звернувся до Мелетія (Пігаса) за сприянням, бо Україна збурилася введенням унії, Патріарх у 1600 р. послав Кирила як свого уповноваженого. Але він скоро мусив повернутися: в 1602 р. був обраний на Олександрійський

місцева влада мала намір припинити діяльність православної громади, яка проводила богослужіння в звичайній сільській хаті й, на думку атеїстів, не могла відбудувати напівзруйнований Божий дім. Його мали розібрати «для спорудження об'єкту соціально-культурного призначення». Лише авторитет тоді ще молодого священника Петра Ткача, який знайшов несподівану підтримку в керівництві районної ради, допоміг зберегти храм. І тільки в 1975-му церква Собору Пресвятої Богородиці вже мала належний вигляд.

45 літ о. Петро був тут настоятелем. Мав прекрасний голос і гарно малював. У храмі знаходяться ікони його письма.

Нинішній настоятель протоієрей Віталій Антонок є капеланом громадської організації «Військові капелани Волині». У грудні 2016-го побував у ротації в Красногорівці, возив з іншими священниками гуманітарну допомогу. У жовтні 2018 р. його нагороджено відзнакою тодішнього Президента України Петра Порошенка «За гуманітарну участь в антитерористичній операції».

Наприкінці року громада відзначатиме десятиліття свого дому Господнього.

Поховали Романа Карпюка

9 січня на 57-му році раптово помер цей відомий місцевий політик і спортсмен. Відспівування в Будинку панахиди очолив староста кафедрального собору Святої Трійці протоієрей Володимир Подолець.

У скорботному слові душпастир висловив упевненість, що спочилий був доброю і праведною людиною. Кожен до нього міг звернутися по допомогу й одержати її. Він і надалі житиме в нашій пам'яті, спогадах і тих добрих діях, яких нас навчав своїм прикладом. Тож живімо у братській згоді, любові із Христом, а за небіжчика молимося, закликав священник.

Роман Петрович Карпюк – депутат облради, ректор Академії рекреаційних технологій і права, доктор педагогічних наук, профе-

патріарший престол. У 1621-му став Патріархом Константинопольським.

Своє правління на вселенському престолі владика Кирило ознаменував невтомною боротьбою з єзуїтами. Підступи ворогів призвели до того, що чотири рази був позбавлений престолу турецьким урядом, але через короткий час повертав його.

Саме за патріаршества Кирила Православна церква стала вести літочислення від Різдва Христового, а не від «сотворення світу».

Вселенський Патріарх Кирило й надалі підтримував діяльні зносини з Руссю-Україною. В 1623 р. затвердив Луцьке церковне братство і дав його училищу статут, що послужив зразком для інших братських шкіл.

У 1627 р. заснував у Константинополі друкарню духовних книг, у тому числі полемічних творів проти католиків. Але саме із книгами пов'язана чи не найбільша неприємність Патріарха. Усі знали, що він мав постійні контакти із протестантами, зокрема кальвіністами, у полеміці проти католиків. Хтось від імені Кирила (Лукаріса) видав у Женеві латинською і грецькою мовами книгу про основи православного віровчення – із прокальвіністськими помилками. Сам Кирило не вважав за потрібне навіть спростувати наклеп. Однак та книга стала підставою для його тимчасового зміщення з патріаршого престолу. Та згодом усе повернулося на свої місця.

Нарешті вороги Кирила звинуватили його перед турецьким урядом, що він нібито готує державний переворот. Мовляв, за його спонукою козаки захопили Азов і коли їхня флотилія прибуде до Царгорода – вибухне повстання греків проти турків. За велінням султана Мурада IV Патріарха Кирила 28 червня 1638 р. задушили, а тіло викинули в море.

Те, що Кирило (Лукаріс) нині у сонмі святих іншої помісної церкви, а його діяльність пов'язана з Україною загалом і Волинню зокрема, дає підставу долучити його й до сонму волинських святих. Але для цього потрібно рішення Священного синоду Православної церкви України.

Віктор ГРЕБЕНЮК

сор, очільник регіонального представництва Національного олімпійського комітету України. В 2014-му був заступником голови ОДА, у 2015–2020 рр. – заступником голови облради.

Тростянецький монастир тепер у фейсбуці

Свято-Покровський монастир, що у Тростянці Ківерецького деканату, має власну сторінку в цій соціальній мережі.

Її творенням займається декан монастирів архімандрит Константин (Марченко). Він розповів, що після смерті матінки Марії, намісниця обителі, з інтернету зникла інформація про монастир. А вже раніше її можна було почерпнути з особистої сторінки ігумені. Тож утворився певний інформаційний вакуум.

З благословіння митрополита Михаїла таку сторінку створено, о. Константин допомагає Тростянецькому монастиреві освоїти цей інструмент зв'язків із вірянами.

Щодо дискусії, чи потрібно ченцям бути у соцмережах, архімандрит зазначає: «Будувати монастир – це не тільки про цеглу... Все набагато глибше. Монастир – це в першу чергу молитовне життя тих, хто його населяє: це богослужіння, прийом паломників, і вже лиш після цього – фізичне будівництво. Якщо ці речі поміняти місцями, ми матимемо порожні приміщення з гарними вивісками». А спілкування з людьми та поширення інформації, особливо в час пандемії, може відбуватися і віртуально, головне – не забувати про християнські цінності.

Пірати на Водохреще: духовне очищення чи мода?

Інтернет-видання «Перший» опублікував інтерв'ю з духовенством єпархії про ставлення церкви до водохресних купань (pershyj.com). А вже одні мають про це позитивну думку, оскільки освячена вода благотворно впливає на людський організм, інші вважають таке занурення нехристиянською традицією.

Зокрема, голова інформаційно-видавничого

го центру єпархії протоієрей Віталій Собко зазначив: «Це свобода людини: якщо вона бажає пройти цю процедуру і пов'язати її з Водохрещем, вона має таке право». Але краще слухати лікарів: корисно занурюватися у холодну воду чи шкідливо. А в церкві немає канонів, які б це регулювали. Ми освячуємо воду, а те, як люди її використовують, – особиста справа кожного.

Декан монастирів архімандрит Константин (Марченко) вважає, що «нічого поганого немає в тому, коли людина себе загартує. Але це народний звичай, а не християнський. Я схолов до цього явища, бо купання стали масовими і другорядне вийшло на перший план, а основне – релігійна складова – відійшла».

На свято Богоявлення здійснюється особливий чин освячення води, яка називається великою агіасмою, що в перекладі з грецької означає – святиня. Відповідно, і ставлення до такої води, як і до будь-якої іншої святині, має бути шанобливим.

Упокоївся один із найстаріших випускників ВДС

13 січня на 85-му році життя відійшов до Господа випускник ще тоді Волинської духовної семінарії протоієрей Йосиф Жовнірович.

За повідомленням на сторінці facebook.com/vpba.org, настоятель Свято-Успенського собору в м. Долина Івано-Франківсько – Галицької єпархії ПЦУ закінчив семінарію в Луцьку 1959-го.

В інтерв'ю 2018 року з помічником ректора Волинської православної богословської академії ієромонахом Димитрієм (Франківим) священнослужитель поділився теплими спогадами про цей духовний заклад.

На курсі навчалося тоді сорок учнів, усі вступали за конкурсом. Приділяли час лише навчання, до іншої праці не залучали. Вчителі здебільшого були поважного віку. Викладання велося російською. Розпорядок дня був приблизно таким, як і зараз: 7.00 – підйом; 8.00 – молитва, сніданок; 9.00–15.00 – навчання; 15.00–17.00 – вільний час; 17.00–20.00 – самопідготовка; 20.00 – вечеря, вільний час; 22.30 – відбій.

Вільний же час використовували для репетицій хору, оркестру народних інструментів (балалайка, домра), різних гуртків. Велике значення приділяли співу. Хором, який налічував сорок чоловік, керував викладач музики Вадим Заміговський, випускник Одеської консерваторії. Студенти виконували складні твори Артема Веделя, Миколи Леонтовича, інших класиків. У семінарії була велика нотна бібліотека, якою завідував студент Йосиф Жовнірович. Формою тоді слугували кітелі (куртка зі сточачим коміром), підтяжників ще не носили.

Інспектори до студентів ставилися вимогливо. Поклонів перед святинями як своєрідну форму покарання ще не давали: студенти самі розуміли, що непослух карався виключенням із навчального закладу. Кращі отримували стипендії: перший курс – 40 карбованців, другий – 50, третій – 75, четвертий – 100; крім цього, призначали премії. У семінарії був свій духівник, переважно для сповіді та причастя.

У кафедральному соборі щонеділі правили літургію, яку очолював тодішній єпископ Волинський і Ровенський Палладій (Камінський). Богослужіння супроводжували хори – архієрейський і семінарський. Студенти несли послух і на інших службах у цьому храмі.

Очоловав ВДС наприкінці 50-х ректор протоієрей Микола Тучемський, водночас він викладав у Вільнюській семінарії. Дуже інтелігентний, вимогливий, мав повагу в студентів та викладачів, захоплювався радіо і фотографією.

Тодішні випускники переважно стверджували, що Волинська духовна семінарія – це храм науки, у якому гартувався дух.

Протоієрей Йосиф Жовнірович, викладач Івано-Франківського богословського інституту, кандидат богослов'я, був приємно вражений, коли знову побачив рідні стіни через 59 років.

Протоієрей Віктор Пушко започаткував проєкт «Теолокація»

Головний редактор єпархіяльної радіостудії «Благо» та настоятель луцького храму Софії – Премудрості Божої при Волинському

Продовження на с. 6

НОВА УГОДНИЦЯ ГАЛШКА ГУЛЕВИЧІВНА – ХТО ВОНА?

Синод ПЦУ недавно причислив до лику святих Єлисавету Гулевич, більш відому як Галшка Гулевичівна. Почин цього прославлення походить із Волині. В торішньому випуску журналу «Волинський благовісник» уміщено розлогу статтю канцлера єпархії протоієрея Миколи ЦАПА, який підсумував тривалу роботу кількох церковних істориків, краєзнавців, доклав зусиль у підготовці питання на розгляд синоду. Передруковуємо цю публікацію скорочено.

Галшка Гулевичівна походила зі старовинного найзаможнішого на Волині українського шляхетського роду Гулевичів, відомого з XV ст. Батько Василь Гулевич володів Затурцями, Шельвовим, Волицею, Любитовим, Качином, Личином, Твердинями, Липками, Довгим, Борисковичами, Несвічем та ін. Свого часу Василь Гулевич обіймав посаду підстарости та воеводи Волинської землі. Як впливовий та заможний шляхтич, дав своїм дітям не лише статки, а й добре сімейне виховання та ґрунтовну освіту.

Дата й місце народження Галшки Гулевичівни автентичними джерелами не засвідчені. Народилася вона, найвірогідніше, 18 грудня 1575 р. в селі Затурці (нині Луцького району Волинської області) у центральній садибі батька-землевласника.

Із предків Галшки відомий її дід Федір Зброхович-Гулевич, який жив у першій половині XVI ст. Овдовівши, прийняв чернецтво й був висвячений на єпископа Луцького і Острозького з ім'ям Феодосій. Владика Феодосій за власні кошти відновив древню церкву Святого Димитрія в Луцьку, яка була рідинною усипальницею Гулевичів, а також влаштував для своїх онуків школу в дворі Луцького замку, запросивши сюди учителем вихованця Львівської братської школи Олеса Юрковського. Тут Галшка ознайомилася з основами православної віри, граматикую рідної, грецької і латинської мов. Після закінчення школи діти Василя Гулевича продовжили навчання в Острозькій академії.

У 1594 році Галшка одружилася з Христофором Потієм, сином Іпатія (Потія) – православного єпископа Володимирського і Берестейського (з 1593 р.), одного з головних ініціаторів Берестейської унії 1596 року, згодом уніатського митрополита Київського і Галицького.

Подружжя володіло Несвічем, маєтком Галшки. Однак невдовзі Христофор захворів і помер, залишивши Галшку з малолітньою дочкою Катериною на руках. Родина Іпатія (Потія) звинувачувала в смерті сина його дружину. Вони відсудили у вдови навіть подарований їй в католіцькій церкві. Але на таке Галшка, звичайно, не погодилася, охрестила дочку в православній церкві, а згодом, у 1615 р., ще й видала її заміж за православного оршанського хорунжого Миколу Млечка.

У 1601–1602 рр. Галшка одружилася вдруге зі Стефаном Лозкою, заможним українським шляхтичем, із значних і впливових родин на Київщині; мали багато маєтків у навколишніх селах і містечках. Після 1606 р. Галшка Гулевичівна-Лоз-

чина відпродує свої волинські маєтки братові Андрію і переїздить до Києва. На київському Подолі в подарунок отримує від чоловіка один із його земельних пляців.

Тоді ж Галшка Гулевичівна прийняла рішення про дарунок своєї кам'яниці з двором на Подолі й 10 тисяч польських злотих київській православної громаді. 14 жовтня 1615 р. складає і підписує дарчу. Цей документ підтверджує факт доброчинності Гулевичівни, згідно з яким шляхтянка відписала свою садибу із землями в Києві для заснування нового монастиря, шпиталю і школи для дітей усіх станів.

Пожертвою своєї садиби Галшка Гулевичівна уможливила відкриття Київської братської школи. Її було засновано Київським братством для поширення освіти й оборони православної віри. За сприяння святителя Петра (Могили) у вересні 1632 р. в результаті об'єднання Київської братської і Лаврської шкіл створено Києво-Братську колегію. Згодом колегія почала іменуватися Києво-Могилянською – на честь свого благодійника – в статусі академії. У XVII–XVIII ст. заклад був головним освітнім центром на українських землях. Академія мала широке міжнародне визнання і виховувала українську інтелектуальну як духовну, так і політичну еліту.

Після смерті другого чоловіка в 1618 р. Галшка Гулевичівна переїхала в Рожів на Київщині у маєток покійного, де господарювала зі своїм сином Михайлом.

У цей же період Єлисавета Василівна переживає материнську драму: в 1628 році помирає молодшою дочка Катерина. У заповіті Катерина Христофорівна просить чоловіка поховати її згідно з традицією «грецької» віри. Розпоряджається про особисте майно: не маючи власних дітей, рухоме майно заповідає зведеному братові Михайлові Лозці, а грошові суми на своїй матеріальності в Мозирі – «милий матінці».

Біля 1630 року Галшка повертається до Луцька, де займається освітньою та культурною діяльністю. Підтримку має від синів своєї старшої сестри Ганни, що була в шлюбі з князем Юрієм. Переїзд Галшки з Києва, ймовірно, був приурочений до свята в 1633 році князя Олександра Юрійовича Пузини на православно-єпископа Луцького і Острозького Афанасія. Рід Гулевичів, як і рід Пузин, найдовше з української шляхти трималися православної віри.

Хоча благодійна діяльність Галшки Гулевичівни найбільше асоціюється з київською жертвою 1615 р., вона була меценаткою до кінця свого життя. Найбільше це помітно протягом луцького періоду. Фундаторка долучалася до діяльності Луцького Хрестовоздвиженського православно-братства, яке було засноване в 1617 р., і регулярно передавала кошти на його розвиток. За заповітом, більшість статків Галшки – як золотом, так і грошима, які їй заборгували, – перейшли на потреби Луцького братського монастиря та церкви при ньому. Також меценатка надала підтримку кільком іншим церквам на Волині.

Незадовго до своєї смерті Галшка Гулевичівна пише 2 квітня 1641 р. в Луцьку духовний заповіт, у якому просить поховати її в луцькій братській церкві, на яку по-

жертвувала 200 польських злотих. Окрім того, братський монастир отримав 200 злотих, луцький братський шпиталь – 50 злотих, черниціям Черницького монастиря мало дістатися 30 злотих, черницькому і пречистенському священникам – по 10. Дарує братству також коштовні срібні хрест із підніжжям, кадильницю і келих.

Галшка Гулевичівна померла в середині березня 1642 р.

Член синодальної комісії з питань канонізації святих професор, доктор наук з богослов'я, проректор з наукової роботи Київської православної богословської академії, протоієрей Віталій КЛОС (до речі, випускник Волинської семінарії УПЦ КП) в інтерв'ю офіційному сайтові ПЦУ відповів, зокрема, на такі запитання.

– Розкажіть більш детально, за що канонізували праведну Єлисавету?

– Говорячи про сповідання віри Галшкою Гулевичівною, варто зважати на те, що вона вийшла заміж за сина Іпатія (Потія) – основоположника і активного поборника унії в Україні. Тому Єлисавета повинна була обирати між особистим щастям і спокійним родинним життям та православною вірою. Обравши вірність Православній Церкві й віри, вона перетерпіла багато духовних страждань та утисків від родини свого чоловіка.

Іншим важливим фактором для мене як для члена комісії з питань канонізації була жертвність праведної Єлисавети, оскільки завдяки цій жертвності ми сьогодні можемо говорити про цілу плеяду визначних постатей, які отримали виховання та освіту в Києво-Могилянській академії і в подальшому в Київській духовній академії. Зважає на те, що жертвність була проявлена жінкою, що не є характерним для того часу. Тому що в більшості ми знаємо про благодійність чоловіків, зокрема відомих нам князів і гетьманів, полковників козацького періоду, які будували храми і мо-

настирі, жертвували багато засобів для їх існування.

Крім того, говорячи про благодійництво Єлисавети Гулевич, яке вона виявила, до речі, не лише до Київської братської школи (майбутньої академії), чи київського Братського монастиря, а й до Луцького Хрестовоздвиженського братства, слід зважати мету цього благодійництва, яке було спрямоване не на здобуття собі людської слави, як це буває в окремих жертводавців та меценатів, і навіть не лише для підтримки освіти як такої. Кінцевою метою її жертвності було збереження православної віри через виховання та освіту майбутніх пастирів Церкви і церковних діячів, які могли би захистити православному віру на теренах України від насильницьких полонізацій та латинізацій.

– Щодо праведної Єлисавети Ви зауважили, що вона поки що буде вшановуватися місцево. Чи значить це, що є перспективи, щоби і вона стала загальношанованою святою в Україні?

– Звісно, що є. Все в руках Божих. Ми знаємо, що в попередні часи місцево вшановувалися й інші святі. Яскравим є приклад святих князів страстотерпців Бориса і Гліба, а також святого, який жив не так давно, – преподобного Меркурія, ігумена Бригінського, Чернігівського, яких спочатку також канонізували як місцевошанованих, а зараз вони є в календарі нашої Церкви і їх згадують по всій Україні та навіть за її межами.

– Тобто якщо Єлисавету люди будуть шанувати за межами Волині та Києва, то синодом буде ухвалено наступне відповідне рішення?

– Мені здається, що тут важливим є те, про що ви сказали, а саме шанування. Ми ж не можемо прописати: вшановувати або не вшановувати у тій чи іншій місцевості чи єпархії. Якщо ім'я праведної Єлисавети будуть згадувати і шанувати її як святу в інших регіонах України – йдеться не лише про молитви і звершення богослужінь на її честь, але й про наукові та благодійні заходи, – все це слугува-

тиме для її загальноцерковного вшанування. Можливо, наше жіноцтво буде обирати собі Єлисавету як приклад для наслідування, заступницею і покровителькою, особливо для тих, які сьогодні теж є благодійницями храмів, чи ті, які своєю працею допомагають Церкві, то це питання однозначно буде порушуватися. А рішення, яке нещодавно ухвалене синодом нашої Церкви, спонукатиме, певною мірою, і в інших регіонах звертатися до цієї святої з молитвою.

Священний Синод надав благословення для вжитку цих тропарів, кондаків та молитви угодниці Божій.

Тропар, глас 4: «Свята сповіднице віри Христової, / Києва першопрестольного благодійнице / і землі Волинської похвало, / Церкви Православної мудра заступнице і щедра піклувальнице, / моли милостивого Бога, праведна Єлисавето, / подати народу нашому просвітлення духовне // і від багатьох напастей швидке визволення».

Тропар інший, гл. 3: «Прожила ти святе і праведне життє, / сповіднице славна Єлисавето, / віру апостольську, віру отцівську, віру православну / непорушно зберігаючи, / і школу Києво-Братську / разом з благовірним гетьманом Петром Сагайдачним і козацтвом українським / для просвітлення народу нашого розбудувала ти. / Багато користі для утвердження Церкви Православної своєю благодійністю і жертвністю зробила ти, / за це Христос Господь нетлінним вінцем прикрасив тебе / і в Царстві Небесному оселив, / де нині, біля Престолу Божого перебуваючи, // молиси за спасіння душ наших».

Кондак, гл. 3: «Православної віри сповіднице всехваляна / і в духовному просвітництві помічнице щедра, / навчи нас із вдячністю взивати до тебе: / Радуйся, свята праведно Єлисавето, // благочестя християнського взірєць нев'янучий».

Кондак інший, гл. 1: «Запашна квітко землі Волинської, / що в час буремний для України від благочестивого кореня виростила, / життям побожним і плодами діл милосердя / на користь Церкви Христової / щиро потрудилася ти, / храми, монастирі та Києво-Братську школу розбудовуючи, / непохитно трималася ти віри православної, / любов до Христа, Безсмертного Царя, в серці своїм зберігаючи, / і нині, на Небесах разом з усіма святими перебуваючи, / молиси за нас, свята праведна Єлисавето, / щоби Господь Вседержитель / просвітив світлом Своєю душі наші».

Молитва: «О свята праведнице Христова Єлисавето, щира за нас перед Богом заступнице і молитовнице, до тебе вдаємося з вірою і тебе благаємо: ти понад усе зберігала в родині своїй скарб неоціненний – віру православну, допоможи і нам виховати дітей народу українського в благочесті та праведності; ти православно-духовного просвітництва щедрою благодійницею стала – спонукай і нас прикладом свого побожного життя в християнських чеснотах зростати, повсякчасно заповідь євангельську пам'ятаючи: „Так нехай сяє світло ваше перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі діла і прославляли Отця вашого Небесного“, Йому ж належить слава, честь і поклоніння нині, і повсякчас, і навіки-віків. Амінь».

ЯК НАПОЛЕГЛИВІСТЬ ДАЛА ПЛОДИ

2 січня в кафедральному соборі Святої Трійці по завершенні Божественної літургії митрополит Луцький і Волинський Михаїл нагородив церковною відзнакою Станіслава Вронського, колишнього старосту храму Благівірних князів страсотерпців Бориса і Гліба села Марковичі Локачинського деканату (сусідня Володимир-Волинська єпархія) в день його 80-ліття.

У закритій під час атеїстичних гонінь церкві комуністи зірвали купол, а самі приміщення стали використовувати як дім обрядів. Але цей вірянин, який працював у колгоспі, поставив за мету відновити храм. Він писав листи в Москву та багато разів їздив до Луцька за дозволом. Нарешті йому віддали ключі й селяни почали ремонтні роботи. Тоді церква мала приналежність до РПЦ, але служити в ній почали українською. Це був перший українськомовний дім Божий на повоєнній Волині ще до розвалу СРСР.

Нині родина Вронських проживає неподалік обласного центру. Ювіляр – батько настоятеля луцької парафії Преподобного Іова Почаївського протоієрея Олександра.

Ольга ВЕРЕМЧУК, Оксана КАРНКОВСЬКА

СВЯТИНІ ВОЛИНИ

ХРАМ, У ЯКОМУ 250 РОКІВ НЕ ПРИПИНЯЛОСЯ СЛУЖІННЯ

Допис під таким заголовком 23 грудня опублікувала сторінка Православної церкви України [facebook.com/Orthodox.in.Ukraine/](https://www.facebook.com/Orthodox.in.Ukraine/). Офіційне видання регулярно розповідає про видатні пам'ятки Батьківщини.

Ще на початку XVII століття на околиці села Несвіч, що на Волині, діяла церква, яка згодом була зруйнована. І коли прийшов час для зведення нового храму, місце для нього знайшлося неподалік старого. Дерев'яний храм зводили за старовинним методом, скріплюючи бруси такими ж дерев'яними клинками. При будівництві майстри не використали жодного цвяха. Лише значно пізніше під час ремонтів дах почали укріплювати ними – спершу кованими, а пізніше й фабричними, польськими.

Достоту невідомо, коли саме розпочалося будівництво. Та відома дата освячення храму – 21 листопада 1771 року, в день ушанування архістратига Божого Михаїла. І саме від цієї дати храмова історія веде свій офіційний відлік.

Вже чверть тисячоліття він залишається діючим. Попри зміну геополітичної карти, попри переділи територій, попри дві світові війни – тут не припинялося служіння. На відміну від багатьох церков того часу, Свято-Михайлівський храм майже не зазнав перестроєв до сьогодення: тут збереглися

старовинні образи, навіть дерев'яна підлога – та ж, на якій підносили свої молитви віряни ще у XVIII сторіччі.

Втім, обидві світові війни все ж залишили свій відбиток на історії Свято-Михайлівського храму.

Під час Першої світової настоятель

священник Костянтин Война евакуював церковні цінності. Достеменно відомо, що станом на 1916 рік усе майно евакуйованих церков Луцького повіту знаходилося на складах Курського артилерійського полку. Зокрема, там зберігався один запечатаний ящик із несвіцької церкви. Точної

інформації про його вміст немає, проте відомо, що ці речі й надалі зберігаються в Росії.

Тож у міжвоєнний період церква залишалася бідною, втративши значну частину внутрішнього убранства. Та попри це у храмі продовжувалися служіння, і більше того – виявили активність проукраїнськи налаштовані віряни. Завдяки цьому в 1942 році почали служити українською мовою і співав український хор.

У 1943-му нацисти прагнули конфіскувати церковні дзони на переплавку для потреб своєї армії. Та за допомогою тогочасного настоятеля священника Андрія Нероди та місцевих патріотів дзвін вдалося врятувати. Його закопали просто у двірці, оскільки він був дуже важкий і без крана зняти його й перевезти на нове місце було неможливо. Вже після війни його повернули на попереднє місце.

Навесні 1944 року, коли тривали бої за звільнення села, храм зазнав бомбардування. Під час нальоту отець Андрій закликав парафіян не покидати Божого дому. І сталося диво – дві бомби вибухнули зовсім поруч, але не завдали нікому жодної шкоди.

Радіємо, що з 18 березня 2019 року громада Свято-Михайлівського храму возз'єдналася з помісною Православною церквою України. Слава Богу за все!

БУДЬМО ПИЛЬНІ

ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕННИЙ – ДО ВІР'ЯН: НЕ БІЙМОСЯ, МОЛІМОСЯ!

Митрополит Михаїл 25 січня звернувся до всіх вірних Волинської єпархії ПЦУ, а також усіх волинян із приводу поточних політичних подій.

Хоча неоголошена війна триває на Сході України вже восьмий рік, останні місяці, тижні та дні вселяють у душі багатьох особливу тривогу. Росія зосереджує на наших кордонах усе більше військ, із Москви лунають дедалі різкіші заяви. Засоби масової інформації сповнені новин (раз-по-раз – неперевіраних чуток), котрі швидко змінюють одна одну, часто заперечують одна одну, залишаючи відчуття непевності.

У цій ситуації, стверджує архієрей, не можна піддаватися паніці й зневірі. Бо паніка і зневіра – це саме те, на що розраховує ворог, щоб ослабити нас. Ми ж знаємо, що наша армія міцна, у нас є підтримка союзників. Але наша найбільша надія – на Господа Бога. Якщо ми не зазіхаємо на чуже, а боронимо своє, то Він – із нами. «Не бійтеся!» – велить Спаситель Своім вірним. «Якщо Бог за нас, то хто проти нас?» – сказано у Святому Писанні (Рим. 8:31).

Митрополит Михаїл закликає волинян: відкладімо все, що нас роз'єднує, не шукаймо зараз кожен «своєї правди», а тільки спільного добра. Наша могутня зброя – молитва. Тож молимося, браття і сестри, якомога частіше – у храмах, домівках, на роботі, в дорозі, будь-де, аби Всевишній дарував нам мир, повернення загарбаних земель, щоб і наші військові, і дипломати твердо стояли за Україну. Молимося й за врозумлення наших ворогів, і за врозумлення тих, хто в окупантах бачить лише «одновірців». Пам'ятаймо, що підступний ворог прагне використовувати в своїх негідних цілях навіть найсвятіше – віру Христову.

У неділю, 30 січня, в усіх храмах Православної церкви України відслужено молебень за мир. Керуючий єпархією просить і надалі приходити до церкви всіх, хто може, а хто не може – возносити молитви там, де має змогу. Не біймося, молимося! – закликає митрополит.

ХРОНІКА

Продовження. Початок на с. 2, 3

національному університеті ім. Лесі Українки відкрив медіаканали.

За словами о. Віктора, «Теолокація» (від грец. *Теос* – Бог, латин. *локація* – місце) – проект, що передбачає «серію бесід і зустрічей, спрямованих на поширення й популяризацію основ теології, історії, значення богослужіння та сакрального мистецтва».

У ютубі, фейсбучі й телеграмі вже розміщено перші два відео, на яких – зустріч зі львівським релігієзнавцем Андрієм Шкраб'юком, що відбулася торік у грудні (зйомка і монтаж Ігоря Сацика). Розмовляли про особливості церковного співу, традиції, сучасність церкви та інше.

Андрій Шкраб'юк називає себе протопсалтом (грецькою «первоспівець»): за давньою традицією, коли музиканти розміщувались не на хорах, а на кліросі, правий очолював протопсалт, лівий – лампадарій.

Церковним співом брат Андрій зацікавився з юності. Тож оповідав про мелодіку західних і східних церков. Розповідав про взаємини священника і вірян: має бути тісний контакт. Радив панотцям частіше зустрічатися з мирянами та організовувати зустрічі у громадах. Тобто крім літургійного, має бути й інше спілкування. Треба творити середовище, щоб миряни ділилися радістю, бідами, проблемами. Люди повинні допомагати один одному.

Стосовно важливості східнохристиянських традицій для української церкви розповів, що вони мають покращувати розуміння літургії, віри. Слід більше пояснювати символіку, розповідати про ікони. Загалом створювати церкву із «живих каменів» – людей. Церква це берегиня українського народу, яка повинна реагувати і на сучасні виклики, але зберігаючи автентичність.

Дуже цікаве його тлумачення Божественної літургії, зокрема, про малий і великий входи. У візантійській церкві, щоб увійти до храму, потрібно було пройти крите приміщення з галереями чи колонадами. У цей час співали антифони (почергове виконання хорами уривків із псалмів). Опісля диякони йшли з процесією до місця, де зберігався церковний посуд, щоб принести хліб і вино. Це називалося *входом тайнств*. Потім із Дарами йшли через усю церкву – *великий вхід*. Коли процесія направлялась до вівтаря, вірні просили пом'янути їх. Звідти виникло: «Нехай пом'яне вас Господь Бог у Царстві Своему завжди, нині, і повсякчас, і навки-вічні».

Андрій Шкраб'юк – історик, есеїст, перекладач, редактор богословської, філософської та художньої літератури. Автор публікацій із християнської тематики в українській та зарубіжній періодиці. Народився 1969 р. у Львові. Студював теологію в Любліні та історію – в рідному місті. Перекладач літургійних текстів і мелодій до піснеспівів. Співорганізатор перекладацької майстерні «Трипісонець» (із Тарасом і Максимом Тимо). Брат Андрій православний, у той же час – викладач дистанційної магістерської програми екуменічних наук та духовно-пасторального відділу Українського католицького університету. Протопсалт, регент хору кафедрального собору Вірменської апостольської церкви у Львові протягом 2001–2021 рр.

Чи малювати хрести на Водохрещі?

Звичай малювати, випалювати хрести на будівлях, одвірках поширений у багатьох регіонах. Та чи це християнським звичаєм чи язичницьким, дізнавалися журналісти інтернет-видання «Перший» (*pershyj.com*).

Голова інформаційно-видавничого центру епархії протоієрей Віталій Собко пояснив: якщо звичай пов'язано із глибокою вірою та прославляє Господа, то він має право на існування. В іншому ж випадку це забобон чи якийсь магічний ритуал, тож, звичайно, церква засуджує таке.

Навколо християнства утворилося безліч народних традицій. Деякі тягнуться ще з язичницьких часів, інші є переосмисленням церковних звичаїв. За словами душпастиря, щодо малювання хрестів на одвірках канонів немає, але подекуди виробилася така традиція з нагоди Водохрещя. Це свідчення християнської віри для тих, хто приходить і бачить хресне знамення.

Таких місцевих традицій дуже багато. І кожна, очевидно, має під собою якийсь ґрунт, символізм та пояснення. Хоча буває, що традиція починається з одним задумом, навіть суто практичним, а далі переосмислюється і набуває іншого значення.

Керуючий епархією привітав магістрів ВНУ

Митрополит Михаїл взяв участь в урочистому випускному заході Волинського національного університету ім. Лесі Українки.

Вручення дипломів відбулося 18 січня в актовому залі головного корпусу. Поздоровити випускників прийшов і капелан навчального закладу протоієрей Віктор Пушко.

Владика разом із ректором університету Анатолієм Цьосем вручили подяки випускникам, які брали активну участь у житті вишу.

У Жидичині підбили підсумки міжнародного марафону

У чоловічому монастирі Святителя Миколая Чудотворця, що в с. Жидичин, завершився онлайн-марафон «Подорож листа святому Миколаю».

18 січня, в Навечір'я Богоявлення, учасників привітав намісник обителі архимандрит Константин (Марченко),

Закінчення на с. 7

— ВАРТО ЗНАТИ —

ПРЯМІ ВІДПОВІДІ НА ПРЯМІ ЗАПИТАННЯ

Інформаційне агентство «Конкурент» (*konkurent.ua*) оприлюднює серію матеріалів «Що думає Бог». Для цього, виокремивши десять найбільш актуальних, складних, гострих, дискусійних тем, обговорює їх із представниками конфесій, що діють в обласному центрі. У попередньому випуску газети ми вже розпочали друкувати ці запитання і відповіді з Православної церкви України (2022. № 1. С. 6–7). Продовжуємо публікацію.

РЕКТОР ВПБА ПРО ЗЛАМ ІДЕАЛІВ

Своїми міркуваннями, чому людство зараз переживає ціннісні зміни і чи це притаманно суспільству, поділився ректор Волинської православної богословської академії, кандидат богословських наук протоієрей Володимир ВАКІН.

Ми живемо в час, коли втрачаються справжні людські цінності. Зокрема, доброта сприймається як наївність, «любов невмируща вбивається побутом, а любов тимчасова користується попитом». Загубити телефон стало страшніше, аніж утратити честь і совість.

Як зазначив душпастир, під терміном «цінності» маємо на увазі цінне вічне і цінне на певному етапі буття. Змінюється сукупність поглядів на життя. Якщо говорити про вічні цінності, то за ними стоїть Господь. Ми беремо з собою у вічність не те, що маємо, а те, що віддаємо. Джерелом цих цінностей є Всевишній.

Для історії циклічність – це природно, тому наше суспільство переживає певні кризи. Якщо говорити про їх причини, то комфорт – одна з них. Адже «увійшовши в зону комфорту», ми перестали цінувати певні речі.

Останнім часом стали дискутувати з приводу Божих Заповідей, що вони нібито застаріли. Але насправді Заповіді – це не вимога, а інструкція. Людина сама обирає, як їй жити, тому найбільша цінність – свобода вибору.

Щодо матеріальних речей, то вони, ймовірно, є фальшивою метою, а не фальшивими цінностями. «Матеріальні речі не є злом. Але навчатися ними користуватися – це мистецтво. Щодо духовних цінностей, то важливо бути оригіналом, а не копіювати когось», – зазначив о. Володимир.

ТЕОЛОГ ПРО СВОБОДУ ВИБРАТИ

Протоієрей Володимир ВАКІН також поділився думками про волю і право вибору.

Це найбільший дар, який дав Господь. Але цей дар пов'язаний із відповідальністю. Життя цінне, але цінне воно лише тоді, коли наповнене, тому життя потрібно наповнити змістом.

Коли ж говорити про героїчні вчинки, то це, в першу чергу, зрілість самої людини. І це не спонтанне рішення, а саме усвідомлений вибір. Адже чоловік, коли приймає рішення йти на фронт захищати сім'ю, робить це свідомо. І, власне, захист сім'ї – це покликання чоловіка, його роль.

Деякі лідери думок, особливо популярні серед молоді, є для неї авторитетами, прикладом для наслідування, тож мали би скеровувати на правильні орієнтири. Сучасні тенденції дуже впливають на молодь. Але не можна відкидати справжні цінності. Господь дарував людині свободу і право вибору. Тож вона сама може обирати: йти до добра чи до зла.

ДУШПАСТИР ПРО СЕКС, ПРОСТИТУЦІЮ І КОНТРАЦЕПТИВИ

Про позицію церкви стосовно дошлюбних стосунків, використання запобіжних засобів та «ремесла» повій поділився викладач Волинської православної богословської академії священник Андрій ХРОМЯК.

Ще не так давно дошлюбний інтим вважався ганебним у суспільстві. Та змінився час і погляди на деякі речі радикально змінилися. Тепер послугами «масажних» салонів, стриптиз-клубів і секс-шопів давно нікого не здивуєш. Чи йдуть провідні світові релігії «в ногу з часом» і змінюють свої усталені догми й ставлення до таких речей, чи залишаються стояти на своїх цінностях, сформованих тисячоліттями?

Представник ВПБА зазначив, що близько року тому із благословіння Вселенського Патріарха Варфоломія розроблено соціальну концепцію, яка розглядає різні аспекти сучасного життя, у тому числі інтимної сфери. «В цій концепції йдеться про те, що Православна церква не проти використання неабортивних контрацептивів у шлюбі. Тобто презервативів чи таблеток, які не шкодять вже сформованому плоду, живому організму. Стосовно абортивних контрацептивів, то, звичайно, ставлення Православної церкви до них є негативним».

Про поняття любові о. Андрій зазначив: «У людей, які лише починають будувати свої стосунки, ще любові немає, а є закоханість. Тобто людина відчуває певну ейфорію і радість, коли зустрічається з кимось, спілкується, пізнає людину». А справжня любов приходить тільки у сім'ї й тільки тоді, коли подружжя працює над собою. «Секс – це не просто фізична насолода. Адже коли чоловік і жінка зближуються між собою – це зближення ще й духовне».

Православна церква стоїть на позиції, щоб зберігати незайманість до шлюбу. Адже в такому разі любов може розквітнути й проявити себе значно яскравіше. Тому дівчині варто берегти себе, як то було колись, для свого чоловіка. Так само і хлопець має берегти себе для дівчини. Для того, щоб любов, над якою вони працюватимуть у шлюбі, була повною, цілісною і яскравою.

Про протитуцію душпастир зазначив, що варто знати причину, чому стають на цей шлях. «Я читав публікацію про жінок, які заробляють таким чином у нас у Луцьку. Згідно зі статистикою, наведеною медійниками, близько 60 % [тих] жінок роблять це через алкогольну й наркотичну залежність. Через цю згубну пристрасть вони дійшли до такого відчаю. Є частина жінок, які грішать через те, що «не мають іншого способу» заробити гроші або не хочуть його шукати. Для них це найлегший шлях», – міркує священник.

Ще є студентки, які так намагаються «підзаробити». А для деяких людей ця «робота» є можливістю прогнати сім'ю. Це питання як держави, так і церкви. Можливо, ми мало уваги звертаємо на жінок, які страждають від певних пристрастей: алкоголізму, наркоманії тощо. Церква ніколи не буде підтримувати легалізацію цього гріха, бо пам'ятаємо приклад міст Содом та Гоморри. «Не важливо, добровільно людина

обрала цей шлях чи під впливом обставин, – гріх лишається гріхом. Втім, церква засуджує гріх, але шкодує грішника. Тому коли стається якась проблема, священник повинен зрозуміти, що стало причиною цього. Адже завжди є якась підґрунтя, якийсь камінь, за який людина зачепилася і впала. Тому важливо людину підтримати і допомогти піднятися», – сказав душпастир.

ПАНОТЕЦЬ ПРО ВИКРИВЛЕННЯ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ

Священник Андрій ХРОМЯК відповідав і на запитання про позицію церкви щодо «нетрадиційних орієнтацій», гендерної ідеології, захисту моралі.

Церква завжди стоятиме на захисті традиційних сімейних цінностей. Всевишній створив людину як чоловіка й жінку і благословив на шлюб та народження дітей. ЛГБТ-спільнота агітує за гріховне й аморальне. Зокрема, їхні активісти настоюють, що в підлітковому віці «все дозволено», що жити статевим життям можна не лише з протилежною статтю, але й зі своєю. Подекуди модним стало ідентифікуватися особою «третьої статі»: і не чоловіком, і не жінкою.

«Я як сім'янин – проти таких речей, і не хотів би, щоб мої дитині нав'язували такі «цінності». Адже з точки зору моральності у них немає жодної користі», – зазначив священник. Православна церква ніколи не буде терпимою до гріха, що нам нав'язують, і не буде називати біле – чорним, а чорне – білим. Якщо хтось живе аморально, то не повинен це нав'язувати суспільству. Однак якщо людину цієї спільноти битимуть, то церква її захищатиме, адже ми, згідно з Біблією, повинні ненавидіти гріх, але любити грішника, бо він – образ Божий.

ФЕМІНІЗМ:

ПОГЛЯД СЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛЯ

Староста кафедрального собору Святої Трійці протоієрей Володимир ПОДОЛЕЦЬ прокоментував актуальну тему – щодо ставлення до фемінізму.

Душпастир розповів, що Бог створив чоловіка і жінку рівними, проте поклав на них різні обов'язки й функції. Тому тут ми не можемо говорити про дискримінацію.

Коли люди вінчаються, наречену запитують: «Чи ти зі своєї доброї волі, а не з примусу, маєш намір і тверду думку взяти собі за чоловіка цього (ім'я), якого тут перед собою бачиш?». Не «бути дружиною такого-то», а «взяти собі за чоловіка». Тобто чи є в тебе воля до такого вибору, чи робиш це ти без примусу? Тому в таїнстві вінчання церква відстоює формулу свободи, добровільності й рівності, пояснює о. Володимир.

Священник зазначає: у кожного є свої обов'язки. Звичайно, в сучасному світі жінка має більше прав і можливостей для самореалізації. Проте сьогодні ми повинні й захистити головну роль жінки – бути матір'ю. Тому все має лишатися в рамках доцільного, розумного і виправданого.

«Якщо є фактор будь-якої „залежності“ жінки від чоловіка, то це означає, що відсутній дуже важливий аргумент подружнього життя, який називається „любов“. Якщо жінка зобов'язана любити чоловіка – це не той аргумент. Тому важливо, щоб чоловіки так себе виховували, щоб запалювали жінку до тієї любові. Жінки набагато сильніші, ніж чоловіки. Навіть ті ж апостоли, коли Ісуса розіп'яли, де були? Поховалися. Бо розум підказував, що можуть і їх розіп'яти. А жінки не боялися йти до Його могили», – стверджує панотець.

ЕПАРХІАЛЬНИЙ КАЛЕНДАР

4 березня

День висвяти: 10 років тому, 2012-го, – ігумен Никодим (Смілій), намісник Братського чоловічого монастиря Воздвиження хреста Господнього у Луцьку.

День народження: 55 років тому, 1967-го, – священник Олександр Хвиць, настоятель парафії Ікони «Скорополушниця» в с. Ясенівка, клірик парафії Пророка Іллі с. Копачівка Рожищанського дек.

5 березня

День висвяти: 5 років тому, 2017-го, – священник Максим Подзізей, настоятель парафії Великомученика Димитрія Солунського в с. Знамирівка, Різдва Пресвятої

Богородиці в с. Берестяни Цуманського деканату.

7 березня

День освяти храму: 15 років тому, 2007-го, – церква Мучениць Віри, Надії, Любові і Матері їх Софії в Луцьку.

9 березня

День висвяти: 25 років тому, 1997-го, – священник Олександр Добровольський, настоятель парафії Різдва Пресвятої Богородиці в с. Мизове Старовижівського деканату, капелан Ковельського об'єднаного військового комісаріату.

11 березня

День народження: 45 років тому, 1977-го,

– протоієрей Борис Григлевич, настоятель парафії Преображення Господнього в Луцьку.

15 березня

День народження: 50 років тому, 1972-го, – священник Олег Куцов, настоятель парафії Успіння Пресвятої Богородиці в с. Городище та Благовіщення Пресвятої Богородиці в с. Гредьки Ковельського дек.

29 березня

День народження: 40 років тому, 1982-го, – ієромонах Димитрій (Франків), клірик нижнього храму кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку.

30 березня

День народження: 25 років тому, 1997-го,

– священник Олексій Давидюк, настоятель парафії Архістратига Михаїла в с. Мельники-Річицькі Ратнівського дек.

Щиросердечно вітаємо вас із ювілеями, боголюб'язні отці, браття і сестри! Хай Бог благословляє усіх вас на многії і благії літа!

Інформаційно-видавничий центр єпархії буде вдячний за повідомлення про помилки чи недопрацювання в цій рубриці газети, а також у календарному розділі сайту pravoslavivolyuni.org.ua. Ще краще звертатися за кілька місяців до ювілею і переконатися, що все гаразд.

ХРОНІКА

Закінчення. Початок на с. 2, 3, 6

представники міської влади, Генерального консульства Республіки Польща, дитячі театральні колективи Тернопільщини й Києва, а також дитяча письменниця і перекладачка Оксана Луцкевичка зі США. Долучилася до заходу благодійна організація «Творчість заради життя».

Як опубліковано на сайті Луцької міськради lutskrada.gov.ua (Жидичин входить до ОТГ обласного центру), марафон тривав упродовж минулого року та об'єднував друзів з усього світу. Конкурсантами стали 700 чоловік. Проект організовано для поєднання міжкультурних традицій християнства з культурами та традиціями країн – учасників проекту. Головна мета – представлення святкування Різдва у різних країнах. Усі учасники отримали дипломи.

Єпархія відсвяткувала Водохреще

18–19 січня урочисті служби та велике освячення води з нагоди Богоявлення, Хрещення Господнього здійснювали в парафіях і монастирях єпархії.

Зокрема, у кафедральному соборі Святої Трійці літургію очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл, з ним служило соборне духовенство. Напередодні під проводом архієрея традиційно відправлено всенічну.

У проповіді високопреосвященний зазначив, що подію, яка відбулася понад дві тисячі років тому, ми сприймаємо як сьогоднішній день. Одні вірять у надприродну силу і кажуть, що вода освячена, інші – у вищий розум, який є причиною дивовижних законів природи. Вірянин же чинить, як дитя. Бо ж говорить Господь: «Якщо ви не навернетесь і не будете, як діти, не ввійдете у Царство Небесне» (Мф. 18:3). Ми, як діти, сприймаємо – вода освячена. І ми її споживаємо на своє оздоровлення, на своє очищення, на своє підбадьорення, на своє насичення. Насичення благодаттю Святого Духа. Ми в це віримо і нам не потрібно ніяких додаткових для цього доказів, наголосив владика.

Після відправи відбувся хресний хід до місця великого освячення води на березі річки Стир у Центральному парку ім. Лесі Українки. Цьогоріч процесія знову було дві. Одна вирушила від головного храму єпархії, інша – від парафії Великомученика і цілителя Пантелеймона с. Рованці по той бік ріки.

Потому архієпископ традиційно освятив воду на підприємстві «Луцькводоканал».

Архієрей освятив спорткомплекс ЛНТУ
Митрополит Михаїл взяв участь в уро-

чистому відкритті оновленого спортивного комплексу Луцького національного технічного університету.

В урочистостях 20 січня взяли участь міністр освіти і науки Сергій Шкарлет, ректор Ірина Вахович, місцеві представники влади та громадськості.

Як почесний гість разом з усіма керуючий єпархією перерізав червону стрічку та виголосив вітальне слово. Потому владика Михаїл освятив приміщення та благословив присутніх. Разом із високопреосвященим служили староста кафедрального собору Святої Трійці протоієрей Володимир Подолець, капелан ЛНТУ священник Дмитро Зінько, інші панотці.

В єпархії відбулися численні різдвяні заходи

За участю духовенства, церковних колективів і вихованців недільних шкіл у деканатах проходили різдвяні дійства та благодійні акції.

Так, 21 грудня декан Свято-Димитрівського округу Ковельського деканату протоієрей Анатолій Александрюк разом із духовенством цього благочиння відвідали «Волинський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей» у Ковелі. Душпастирі вручили дітям подарунки, які приготували разом із парафіянами, та спільно колядували. Цей комунальний заклад призначено для тривалого (стаціонарного) та денного перебування дітей віком від 3 до 18 років, які опинились у складних життєвих обставинах, для надання їм комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової та інших видів допомоги.

24 грудня намісник луцького Братського монастиря Воздвиження хреста Господнього ігумен Никодим (Смілій) взяв участь у соціальному проекті «Частинка добра». Захід наставництва дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (школярі 10–11 класів Луцької ОТГ), що відбувся в Музеї сучасного українського мистецтва Корсаків, проводиться п'ятий рік послідовно Управлінням соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Основна мета – допомогти дітям знайти правильні орієнтири у вирі дорослого життя, сформуванню позитивного світогляду та мотивувати їх на професійні й особисті успіхи. Учасниками були 13 сиріт, представники влади, відомі лучани. За словами о. Никодима, кожен розповідав свою історію успішності.

Цього дня настоятель луцького храму Архістратига Михаїла (р-н Вишків) протоієрей Степан Гайгель із вихованцями парафіяльної недільної школи взяли участь у міському дійстві «Засвіти добром ялинку на різдвяні свята», що відбувалось у цьому мікрорайоні. Юні парафіяни виступили з колядками та віншуваннями під керівництвом панотця. Вони –

учасники ХХІІІ фестивалю вертепів «3 Різдвом Христовим!», що проходив у міському Палаці культури 9 січня. Колектив, який посів ІІ місце у конкурсі, представив вертепне дійство «Ідемо вклонитись малому Ісусу».

9, 14 січня архієрейський камерний хор «Оранта» (керівник – заслужений діяч мистецтв України Василь Мойсіюк) взяв участь у святковому дійстві «Тиша» мистецького простору луцького незалежного театру «Гармидер». У виконанні «Оранти» прозвучало понад десять старовинних та сучасних колядок.

Уперше прославляли Господа різдвяними піснеспівами у новозведеному храмі жіночого монастиря Покрови Пресвятої Богородиці с. Тростянець Ківерецького деканату. Це були місцеві колядники, а також із Луцька, Ковеля, Володимира, інших куточків Волині. Стараннями митрополита Михаїла, багатьох жертводавців до різдвяних свят майже завершено будівництво каплиці, що на території обителі. Церковця була мрією ігумені Марії (Ігнатенко), яка торік у жовтні відійшла до Господа.

9 січня голова пенітенціарної служби Управління єпархії протоієрей Андрій Мовчанюк із військовими капеланами завітали до персоналу й підопічних Луцького слідчого ізолятора з колядою. Того ж дня панотці побували в 204-й бригаді тактичної авіації, що в обласному центрі, і разом із військовими славили новонародженого Христа.

Хор «Кредо» луцького храму Холмської ікони Божої Матері став учасником ХІІІ Міжнародного фестивалю «Коляда на Майзлях» в Івано-Франківську. 10 січня співаки виступили з оригінальними колядками. А 23-го колектив дав концерт у Палаці культури Луцька. У програмі «Різдво в просторі та часі» звучала барокова музика ХІІ ст., різдвяні гімни Італії, Німеччини, Польщі, Франції в різних обробках, українські колядки, щедрівки, інші піснеспіви.

Духовий оркестр Луцького прикордонного загону колядував в Управлінні єпархії. У виконанні військових музикантів під керівництвом старшого лейтенанта Петра Лукавого прозвучала вокально-інструментальна композиція на різдвяну тематику. Офіцер передав вітання від командування, а військовий капелан в/ч 9971 протоієрей Михайло Хімчак звернувся зі словом про народження Спасителя світу (див. фото на с. 1).

14 січня, в день Обрізання Господнього та Василя Великого, керуючий єпархією разом із кліриками кафедрального собору відвідав облдержадміністрацію, облраду, Луцьку міськраду, колективи інших державних закладів. Священнослужителі виступили з колядками та щедрівками, вітаючи керівництво і працівників зі святами.

До храму Ікони «Неопалима купина», що на території пожежно-рятувальної частини

№ 25 обласного центру (вул. Грибоєдова, 1), завітали батьки з дітьми громадської організації «Даун-синдром». На запрошення настоятеля священника Віталія Ващука «сонячні діти» поздоровили присутніх святковими піснеспівами. А потому вогнеборці влаштували їм екскурсію пожежною установою.

16 січня на Театральному майдані обласного центру відбулася громадська акція «Спільна коляда» в рамках етнофестивалю «Різдво у луцькій родині». З програмою нашу єпархію представили хор «Кредо» та квартет церкви Благовіщення Пресвятої Богородиці «Родинне джерельце». Цю сім'ю протоієрея Миколи Савчука удостоєно подяки Луцької міськради. Учасників фестивалю привітав староста кафедрального собору Святої Трійці протоієрей Володимир Подолець. Він передав вітання і благословіння від митрополита Михаїла, порадив відроджувати прадавні традиції та колядки і славити ними Бога, свою землю й народ.

Учні Центру християнського виховання дітей та молоді (директор – диякон Петро Лисенко) завітали до гіпермаркету «Там-Там» на запрошення його керівництва і представили вертепну виставу.

Численні різдвяні фестивалі, концерти, добродійні заходи відбулися і в інших благочиннях.

10 років тому керуючий єпархією став митрополитом

23 січня минуло десять літ, як архієпископа Луцького і Волинського Михаїла возвели в сан митрополита. Це було здійснено указом Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета.

Життєвий шлях владика розпочав на історичній Волині, неподалік Почаєва. Там пройшло його дитинство і шкільні роки. Духовну освіту здобув у православних богословських школах Санкт-Петербурга і Києва. При пострігу в чернецтво йому дано ім'я Михаїл – на честь святителя Михаїла, першого митрополита Київського і всієї Руси.

Дияконський і пресвітерський ступені священства наш архієрей отримав із рук митрополита Луцького і Волинського Якова. Своє служіння Богові й народу розпочав у Свято-Троїцькому на честь князя Данила Галицького духовному центрі м. Тернополя, а також у відродженому Свято-Михайлівському Золотоверхому монастирі Києва. У 2000 році покликаний до найвищого служіння в Церкві Христовій, прийнявши єпископський сан. У 2009-му його піднесено до сану архієпископа, у 2012-му – митрополита.

За плідну працю архієрей отримав чимало церковних та державних нагород.

Інформаційна служба єпархії

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку.

СЛОВО ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ – НА ВОЛИНИ

Різноманітна духовна література: запитуйте у храмах, книгарні-бібліотеці «Ключі» за адресою: Луцьк, просп. Волі, 2 (навпроти ЦУМу, біля обласної юнацької бібліотеки). Розпорядок роботи: будні – 9.30 – 19 год.; свята, суботи й неділі – 10 – 17 год.

ДИВИТЬСЯ

Передача «Духовна абетка»: середа – 20.00; півтори: середа – 23.00, субота – 20.00, неділя – 17.00, понеділок – 9.00. «12 канал»

СЛУХАЙТЕ

Передача «Благо»: неділя: – 6.30; FM-радіостанція «Сім'я і дім» (102,4 МГц).

ЧИТАЙТЕ, ДИВИТЬСЯ, СЛУХАЙТЕ

Сайт pravoslavivolyuni.org.ua – історія, устрій єпархії, святині, персоналії, документи, новини, фото, газета, книги, аудіо, передруки.

ВОЛИНСЬКІ ЕПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Помісну Українську Православну Церкву!

Свідчення про державну реєстрацію: ВЛ №219 від 03.08.2004 р.
Засновник і видавець – Управління Волинської єпархії Православної церкви України (Волинська духовна консисторія)
Віддруковано у ФОП Борсук Л. П., м. Луцьк, пр. Волі, 27. Тел. (0332) 71-03-01, ел. пошта: poligrafip_lutsk@ukr.net
Зам. № 368. Наклад 1350 пр. Передплатний індекс: 91241.

РЕДАКЦІЯ

Віталій КЛІМЧУК (головний редактор), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор), протоієрей Віталій СОБКО, Микола ВОЛОШИН (верстка)

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього обов'язкове. Редакція не завжди поділяє позиції авторів, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами тільки на сторінках газети.

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРІЇ

43025 Луцьк, Градний узвіз, 1. volynkonsistoria@ukr.net
Час роботи: понеділок-п'ятниця (крім святкових днів), 10:00-16:00, обідня перерва – 13:00-14:00

КЕРУЮЧИЙ ЕПАРХІЄЮ
Митрополит Луцький і Волинський МИХАІЛ. Тел. (0332) 72-44-64

КАНЦЕЛЯРІЯ
Канцлер – протоієрей Микола ЦАП. Тел. (0332) 72-53-63
Вице-канцлер – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ. Тел. (0332) 72-44-64

ІНФОРМАЦІЙНО-ВИДАВНИЧИЙ ЦЕНТР
Тел. (0332) 72-21-82 Голова центру – протоієрей Віталій СОБКО. Моб. (050) 661-56-68
Інформаційна служба (збір та опрацювання даних про діяльність єпархії)
infosluzhba@ukr.net Сайт – pravoslavivolyuni.org.ua info@pravoslavivolyuni.org.ua
Пресслужба (співпраця зі ЗМІ) – пресекретар протоієрей Віталій СОБКО.
pres-sluzhba@ukr.net

Газета «Волинські єпархіяльні відомості». hazeta.vyev@gmail.com
Телестудія «Собор» – головний редактор диякон Сергій ПАНАЩУК

Радіостудія «Благо» – головний редактор протоієрей Віктор ПУШКО. blago@ukr.net
Видавничий відділ і книгарня-бібліотека «Ключі» – завідувач Дмитро ГОЛОВЕНКО. Тел. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97 kljuchi@ukr.net

КАПЕЛАНСЬКА СЛУЖБА
Старший капелан – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ

ПЕНІТЕНЦІАРНА СЛУЖБА
Голова – протоієрей Андрій МОВЧАНЮК. Тел. (050) 661-12-46, garasd100@gmail.com

ПАЛОМНИЦЬКИЙ ЦЕНТР «УКРАЇНА»
Керівник Лариса САВЧУК. Тел. (0332) 71-83-77, (050) 812-09-79

ВІДДІЛ У СПРАВАХ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ
Голова – протоієрей Юрій БЛИЗНЮК. Тел. (095) 538-05-87

УПОВНОВАЖЕНИЙ ЕПАРХІЇ У СПРАВАХ СІМ'Ї
протоієрей Василь КЛОЧАК. Тел. (066) 571-75-27

ВІДДІЛ З ПИТАНЬ ЗДОРОВ'Я ТА ПАСТІРСЬКОЇ ОПІКИ МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДІВ
Голова – протоієрей Назар БАБІЙ. Тел. (066) 215-84-27

НАВІЗ: ПЕРШИЙ ВІЗИТ АРХІЄРЕЯ

Митрополит Луцький і Волинський Михаїл відвідав парафію Успіння Пресвятої Богородиці в цьому селі Маневицького деканату.

9 січня, в день апостола, першомученика архidiaкона Стефана, владики очолив Божественну літургію (в цій парафії – вперше після її входження до Православної церкви України у жовтні минулоріч).

З високопреосвященним молилися: декан протоієрей Андрій Закидальський, намісник чоловічої Свято-Успенської обители с. Сокіл ігумен Яків (Мільян), настоятель священник Володимир Гавран та інше духовенство.

Благословенними грамотами владики нагородив активних парафіян, зокрема, заступника голови Луцької райдержадміністрації Валентину Рижук. Вона в свою чергу вручила митрополиту Михаїлові грамоту РДА. На завершення духовенство з вірянами спільно колядували.

Божий дім у Навозі побудовано 1991 р., перша відправа відбулася того ж року на престольне свято.

Оксана КАРНКОВСЬКА

РОЗДУМИ

ВОНИ ЗУСТРІЛИСЯ!

Немало релігійних подій, описаних євангелістами, з часом набувають за змістом інших, народних традицій, далеко не пов'язаних із першоосною. В не такі давні часи середина лютого знаменувалася масовими гуляннями з приводу «зустрічі Зими і Весни». Перемагала Весна, а холодна і набридлива Зима зазнавала невдачі. Відгомін таких традицій простежується і до сьогодні. Проте істинним святом Стрітіння є далеко не зміна пір року.

П'ятнадцяте лютого відзначається християнами як особливе торжество, яке називають Стрітінням Господнім. Слово «стрітіння», «сретеніє» старослов'янською означає «зустріч» (і нині в нашій мові є слово «стріча»). Приводом для такої назви послужила зустріч, яка відбулася більше 2000 років тому в Єрусалимі.

Це давнє свято відзначається по-різному і під різними назвами вже близько тисячі шестисот літ. У V ст. в грецькій мові з'явилися назви «свято зустрічі», «свято очищення». Вони набули поширення як у Східній, так і в Західній церкві, тривалий час використовувались однаково часто.

У 528 р., за імператора Юстиніана (527–565) в Антіохії стався землетрус, який забрав життя багатьох людей. За цим нещастям пішли інші. У 542-му в країні спалахнула морвиця, від якої щодня помирало кілька тисяч людей. У ті дні всенародного лиха одному побожному християнинові було дано одкровення про необхідність урочисто відзначити Стрітіння Господнє. І коли в день Стрітіння провели цілонічне молитовне чужання та

хресний хід, нещастя у Візантії припинилися. Тоді в подяку Господу це свято офіційно ввели в календар Східної церкви, і згодом за ним закріпилася назва – Стрітіння, що вказує на зустріч Христа і Його Матері зі старцем Симеоном та пророчицею Анною.

Стрітіння можна назвати багатогранним празником. По-перше, ми згадуємо про принесення Дитятка Ісуса до храму на сороковий день після народження й обряд очищення, здійснений Богородицею заради виконання Закону Мойсея. По-друге, це свято нагадує про зустріч Діви Марії із Симеоном та Анною, а також про їхні пророчі слова щодо Неї та її

до тварини, на символічну згадку про те, як були умертвлені всі первістки єгиптян і врятовані – ізраїльтян (Вих. 13:12–15).

Друга традиція пов'язана з іншою історією Старого Завіту – народженням і присвятою Богові Самуїла (1 Сам. 1). Анна була благочестивою юдейкою, але не мала дітей. Після багатьох років благань і сліз Господь благословив Анну, і вона народила сина Самуїла. Коли він підріс, віддала його до храму священникові Елі на служіння Богові. Так само і Діва Марія присвятила Господу Ісуса у храмі.

Коли Вона разом із Йосифом принесла Сина до святині, їх зустрів там сивий старий

ничними», бо їх запалювали і ставили перед образами під час грози, щоб, молячись перед ними, обергтися від грому. Ці ж свічки давали в руки вмираючому при читанні відхідної молитви. На Стрітіння, коли приходили з церкви, запалювали «громничну» свічку, «щоб весняна повінь не пошкодила посівам і щоб мороз дерев не побив». Тож і саме свято називалося колись також Громницею.

Глибокий зміст цього торжества полягає у зміні основних принципів розуміння віри, прописаних у Старому Завіті. З народженням Сина Божого наш небесний Отець спонукає вірян усвідомити Свої закони зі ще більшою вимогливістю. Образом старих постулатів виступає старець Симеон, який завершує земне буття з приходом Сина-Младенця.

Сучасний світ щоденно зустрічається із потребою оновлення власного ставлення до Божих істин, які прописані у Десяти заповідях. Хтось їх невиконання або ж інше трактування списує на консерватизм релігії, хтось підкоряється вимогам сучасної цивілізації. Але ж істина Господня мусить бути «строгим консервативною», бо людські цінності і є цінностями Творця.

Любов до ближнього можна повідати вимовленим словом, написанням листа на папері чи з допомогою сучасного смартфона. Любов і повага до ближнього

може змінювати форму передачі, але ж не зміст. І коли творіння Боже – людина – стоїть на роздоріжжі якогось знакового вчинку, то має керуватися тільки новозавітними цінностями. Адже Господь дбає, любить і підтримує кожного християнина зокрема. Він не дбає в цілому «за народ», як прийнято зараз серед можновладців. Старець Симеон, подібно до Фоми Невіруючого, змушений був упевнитися особисто у факті, в якому мав сумнів. Але ж християни вже понад дві тисячі літ мають глибоку віру і через Святе Письмо пізнають Божі істини. Проте «нове мислення» щодо повсякденного життя багатьох із нас ставить на позицію Симеона та Фоми. При зустрічі добра і зла ми без сумнівів повинні вибрати світлу сторону, ту, яку показав нам Господь.

Новозавітна церква в образі Пресвятої Богородиці дає людству спасительну віру в Ісуса Христа, яка вища за старозавітний Закон, бо несе в собі саму суть розуміння Любові, Прощення, Милосердя. Людина має сама захотіти спасатися, зрозуміти, для чого живе і що зі своєї волі має робити у житті, аби отримати Божу ласку, Царство небесне.

Віталій КЛИМЧУК

Сина. Крім цих двох подій, описаних у Євангелії від Луки, Стрітіння нагадує про дві інші традиції зі Святого Письма.

Перша бере початок від подій Виходу. Господь наказав Мойсею присвячувати Йому всіх первістків чоловічої статі, від людини

Симеон, який чекав зустрічі зі Спасителем уже багато літ. Як розповідає Біблія, за багато років до цієї події Симеон займався перекладом Святого Письма з єврейської на грецьку мову. І коли він побачив слова «Ось Діва в утробі зачне, і Сина породить» (Іс. 7:14), то вирішив, що в тексті закралася помилка й замість «діва» має бути – «дружина». Проте ледве зібрався виправити «помилку», як йому з'явився ангел Божий і промовив, що помилки немає: Симеон особисто переконається в істинності пророцтва.

Той вельми довго чекав на виконання обіцянки. І нарешті з натхнення Духа Святого прийшов до храму тоді, коли Марія з Йосифом принесли туди Немовля Ісуса. «І Дух у храм припровадив його. І як внесли Дитину Ісуса батьки, щоб за Нього вчинити звичаєм законним, тоді взяв він на руки Його, хвалу Богу віддав та й промовив: Нині відпускаєш раба Свого, Владико, за словом Твоїм із миром, бо побачили очі мої Спасіння Твоє, яке Ти приготував перед всіма народами, Світло на просвітлу поганам і на славу народу Твого Ізраїля!» (Лк. 2:27–32).

У день Стрітіння Господнього в церквах України завжди святити воду та свічі. Посвячені на Стрітіння свічки звалися «гром-

ХУДОЖНЄ СЛОВО

МЕРТВЕ ДЕРЕВО

Якось посеред суворої зими в одній родині закінчилися дрова. Батько вийшов на околицю, знайшов мертве дерево і зрубав його.

Навесні він побачив, що з пня зрубаного ним дерева пробиваються пагони.

– Я був упевнений, – сказав батько, – що це дерево мертве. Тоді було так холодно, що від морозу його гілки тріскалися, ламалися і падали на землю, неначе в його корінні не залишалося і краплі життя. Тепер я бачу, що життя ще тліло в цьому стовбурі.

І, обернувшись до сина, він сказав:

– Запам'ятай цей урок. Ніколи не рубай дерево взимку. Ніколи не приймай рішення в неслухний час або коли в тебе поганій настрої. Чекай. Будь терплячим, погані часи пройнуть. Пам'ятай, що весна повернеться.

